

FRAGMENTA FAUNISTICA

Zdzisław CMOLUCH, Jacek ŁĘTOWSKI, Alicja MINDA-LECHOWSKA

**Ryjkowcowate (Coleoptera, Curculionoidea: Rhinomaceridae,
Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) Roztocza**

[Z 3 tabelami w tekście]

Abstract. The weevils (Col., Curculionoidea) of Roztocze (SE Poland) were investigated. Their faunistic, ecological and zoogeographical analysis was presented. The richest fauna of the weevils was recorded in xerothermic grasslands.

WSTĘP

Badania nad fauną *Curculionoidea* Roztocza zapoczątkował Szymon TENENBAUM w latach 1913–1918. Przedstawione przez niego dane stały się punktem odniesienia do wielu późniejszych publikacji. SMRECZYŃSKI (1960) poddał rewizji materiały zebrane przez TENENBAUMA i zaproponował skreślenie pewnych gatunków z listy ryjkowców omawianego regionu. Po uwzględnieniu tej korekty lista *Curculionoidea* zebranych przez TENENBAUMA zawiera 298 gatunków. Do roku 1985 lista ryjkowców została rozszerzona do 402 gatunków przez następujących badaczy: CMOLUCH (1971, 1984), CMOLUCH, ŁĘTOWSKI, SMARDZEWSKA 1978, CMOLUCH i ŁĘTOWSKI (1987), ŁĘTOWSKI (1981), MINDA-LECHOWSKA (1981), WANAT (1985). Uzupełniona w czasie przeprowadzonych ostatnio badań o dalsze 43 gatunki lista *Curculionoidea* zawiera obecnie 444 gatunki co stanowi ponad 60% fauny ryjkowców Polski (tab. I).

Materiały do opracowania ryjkowców były zbierane na stanowiskach zaproponowanych przez organizatorów badań, głównie w obrębie Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wykorzystano także niepublikowane dane pochodzące z lat 1981–1983 oraz materiały przekazane przez dra A. KUŚKĘ.

Tabela I. Ryjkwcowate (Coleoptera, Curculionoidea) wykazane z Roztocza w latach 1913–1990 (gwiazdką oznaczono gatunki rzadkie w Polsce)

Lp.	Nazwa gatunku	Okresy badań			Zbiorowiska roślinne i stanowiska badań w latach 1986–1990									
		1913–1918	1919–1985	1986–1990	Świecista dąbrowa (st. 1–3)	Grąd (st. 4–10)	Buczyna karpacka (st. 11–16)	Bory (st. 17–25)	Torfowiska i łąki turzycowe (st. 26–31)	Łąki święte kośne (st. 32, 33)	Zbiorowiska kserotermiczne (st. 34–40)	Zbiorowisko zaroślowe (st. 41)	Psiara (st. 42)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	<i>Rhinomacer attelaboides</i> FABR.			+				22						
2.	<i>Doydirhynchus austriacus</i> (OLIV.)			+		4								
3.	<i>Auletobius sanguisorbae</i> (SCHRANK)	+		+						32	36	41	42	
*4.	<i>Lastorhynchites coeruleocephalus</i> (SCHALL)		+											
5.	<i>Pselaphorhynchites nanus</i> (PAYK.)	+	+	+				22		32		41	42	
6.	<i>Pselaphorhynchites tomentosus</i> (GYLL.)	+	+	+									42	
7.	<i>Pselaphorhynchites longiceps</i> (THOMS.)		+											
8.	<i>Caenorhinus germanicus</i> (HERBST)	+	+	+					26		34, 37			
9.	<i>Caenorhinus aeneovirens</i> (MARSH.)			+	1	4								
10.	<i>Caenorhinus pauxillus</i> (GERM.)		+											
11.	<i>Caenorhinus aequatus</i> (L.)	+	+											
12.	<i>Rhynchites cupreus</i> (L.)	+	+											
13.	<i>Byctiscus betulae</i> (L.)	+												
14.	<i>Byctiscus populi</i> (L.)	+		+								41		
15.	<i>Deporaus betulae</i> (L.)		+	+		4	11	19, 22	28, 31			41		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
16.	<i>Attelabus nitens</i> (SCOP.)	+	+										
17.	<i>Apoderus coryli</i> (L.)	+	+	+				20	31				
18.	<i>Apoderus erythropterus</i> (GMEL.)	+		+						32			
19.	<i>Apion cruentatum</i> WALT.		+	+		4				32			
20.	<i>Apion frumentarium</i> (L.)	+											
21.	<i>Apion rubens</i> STEPH.	+	+	+				20			36		
22.	<i>Apion rubiginosum</i> GRILL	+	+	+					27				
23.	<i>Apion curtirostre</i> GERM.	+	+	+		4	11, 13	18, 20, 22, 25	26-28, 31	32	36-38, 40		42
24.	<i>Apion marchicum</i> HERBST	+	+	+	1	4					34		
25.	<i>Apion utolaceum</i> KIRBY	+	+	+					31	32	36, 38, 40		
26.	<i>Apion brevitrostre</i> HERBST		+	+		7	13		29, 31	32	34, 37, 38		42
27.	<i>Apion stinum</i> GERM.	+	+	+			12, 15			32	34		42
28.	<i>Apion malvae</i> (FABR.)	+											
29.	<i>Apion rufirostre</i> (FABR.)	+											
30.	<i>Apion radiolus</i> (MARSH.)	+	+	+	1						34		
31.	<i>Apion corniculatum</i> GERM.		+										
32.	<i>Apion difficile</i> HERBST	+											
33.	<i>Apion elongatum</i> DESBR.		+	+	1					32	34, 36		
34.	<i>Apion formaneki</i> WAGN.		+										
35.	<i>Apion minimum</i> HERBST	+	+	+								41	42
*36.	<i>Apion pallipes</i> KIRBY		+	+	1	7							
37.	<i>Apion urticarium</i> (HERBST)	+	+	+			13				36		
38.	<i>Apion atomarium</i> KIRBY		+	+							34		
*39.	<i>Apion elongatum</i> GERM.	+	+										
*40.	<i>Apion flavimanum</i> GYLL.		+	+							34, 37-39		
41.	<i>Apion cinareceum</i> WENCK.		+	+			15						
*42.	<i>Apion oblivium</i> SCHILSKY		+										
43.	<i>Apion vicinum</i> KIRBY	+	+	+	1				31		39		
*44.	<i>Apion detritum</i> MULS. et REY		+										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
45.	<i>Apion stolidum</i> GERM.	+	+	+							35		
46.	<i>Apion sulcifrons</i> HERBST			+							37, 38, 40		
47.	<i>Apion alliariae</i> HERBST	+	+										
*48.	<i>Apion armatum</i> GERST.			+	1								
*49.	<i>Apion austriacum</i> WAGN.		+	+							39		
50.	<i>Apion carduorum</i> KIRBY	+	+	+	1				28	32	34		
51.	<i>Apion onopordi</i> KIRBY	+	+	+						32			42
52.	<i>Apion penetrans</i> GERM.	+	+	+	1								
53.	<i>Apion dispar</i> GERM.	+	+										
54.	<i>Apion hooekeri</i> KIRBY	+	+	+			13	23			34		
55.	<i>Apion laevigatum</i> (PAYK.)	+	+	+	1			22					
56.	<i>Apion ebeninum</i> KIRBY	+	+	+	1	4	11				34		
57.	<i>Apion jaffense</i> DESBR.		+	+		4				32	40		
58.	<i>Apion pubescens</i> KIRBY	+	+	+	1								
59.	<i>Apion seniculus</i> KIRBY	+	+	+	1				31				42
60.	<i>Apion loti</i> KIRBY	+	+	+					31		34		
61.	<i>Apion meliloti</i> KIRBY	+	+	+					31		34, 39		
*62.	<i>Apion intermedium</i> EPP.		+	+							34, 35		
63.	<i>Apion tenue</i> KIRBY	+	+	+							34, 35, 37-39		
64.	<i>Apion gyllenhali</i> KIRBY	+	+	+	1	4					34		
65.	<i>Apion platalea</i> GERM.	+											
66.	<i>Apion aestimatum</i> FAUST		+	+		4	11				34, 37, 38	41	42,
67.	<i>Apion aethiops</i> HERBST	+	+	+			11-13				34		
68.	<i>Apion columbinum</i> GERM.		+	+	1						34		
69.	<i>Apion pist</i> (FABR.)	+	+	+				22					42
70.	<i>Apion spencii</i> KIRBY	+											
71.	<i>Apion facetum</i> GYLL.	+											
72.	<i>Apion punctirostre</i> GYLL.	+	+	+							35, 38		
73.	<i>Apion paxidum</i> GERM.	+	+	+	1		11				34, 37-40		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
*74.	<i>Apion reflexum</i> GYLL.		+	+		4					34, 35		
75.	<i>Apion vorax</i> HERBST	+	+	+	1				29				
76.	<i>Apion ononidis</i> KIRBY		+										
77.	<i>Apion simile</i> KIRBY		+	+		4, 7	11, 12, 15	22	26, 28, 31				
78.	<i>Apion erui</i> KIRBY	+		+		4	11						
79.	<i>Apion viciae</i> (PAYK.)	+	+	+	1		11, 13, 15	19, 22	28		34		42
80.	<i>Apion cerdo</i> GERST.	+	+	+	1		11	17, 22		32	34, 35, 38	41	
81.	<i>Apion cracca</i> (L.)	+	+	+	1	4, 7	12, 13	18	26, 27, 29, 31		40		
*82.	<i>Apion dimidiatum</i> DESBR.		+										
83.	<i>Apion ochropus</i> GERM.	+											
84.	<i>Apion opeticum</i> BACH.	+											
85.	<i>Apion pomonae</i> (FABR.)	+	+	+	1						34		
*86.	<i>Apion subulatum</i> KIRBY	+	+										
87.	<i>Apion vitrens</i> HERBST	+	+	+	1	4, 7	11, 12, 14, 15	18, 19, 22	26, 29, 30	32	34-36, 38	41	42
*88.	<i>Apion astragali</i> (PAYK.)	+	+	+	1								
*89.	<i>Apion ergenense</i> BECK.		+	+							34		
90.	<i>Apion apricans</i> HERBST	+	+	+	1, 3	4, 9	11-13, 16	18, 25	27, 29, 30	32	34, 35, 37-40	41	42
91.	<i>Apion assimile</i> KIRBY	+	+	+	1						37, 38		
92.	<i>Apion dissimile</i> GERM.	+	+										
93.	<i>Apion filirostre</i> KIRBY	+	+	+		4	11				34, 35, 37-39	41	
94.	<i>Apion fulvipes</i> (GEOFFR.)	+	+	+	1, 3	4, 6, 7, 9	11-15	17, 18, 22, 23, 25	26, 31	32, 33	34-36, 38, 40	41	42
95.	<i>Apion nigritarse</i> KIRBY	+	+										
96.	<i>Apion ononidis</i> GYLL.	+											
97.	<i>Apion trifolii</i> (L.)	+	+	+			13						
98.	<i>Apion varipes</i> GERM.	+	+										
99.	<i>Nanophyes hemisphaericus</i> (OLIV.)	+											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
100.	<i>Nanophyes circumscriptus</i> AUBÉ			+					29				42
101.	<i>Nanophyes marmoratus</i> (GOEZE)	+	+	+					28-31	32		41	42
102.	<i>Nanophyes globulus</i> GERM.	+											
*103.	<i>Otiorhynchus multipunctatus</i> (FABR.)	+	+	+		5							
*104.	<i>Otiorhynchus laevigatus</i> (FABR.)		+	+		9					34		
105.	<i>Otiorhynchus arcticus</i> (FABR.)	+											
106.	<i>Otiorhynchus raucus</i> (FABR.)	+	+										
*107.	<i>Otiorhynchus scaber</i> (L.)	+	+	+			13, 14	17, 19					
*108.	<i>Otiorhynchus apfelbecki</i> STRIEL.			+	2								
*109.	<i>Otiorhynchus fullo</i> (SCHRANK)		+	+							34		
110.	<i>Otiorhynchus oxatus</i> (L.)	+	+	+	1						36-38, 40		
*111.	<i>Otiorhynchus conspersus</i> (HERBST)		+										
112.	<i>Otiorhynchus tristis</i> (SCOP.)	+	+	+							36, 40		
113.	<i>Otiorhynchus ligustici</i> (L.)	+	+	+			13						
*114.	<i>Simo hirticornis</i> (HERBST)			+		5							
*115.	<i>Peritelus familiaris</i> BOH.		+										
*116.	<i>Trachyphloeus alternans</i> GYLL.	+	+										
117.	<i>Trachyphloeus scabriculus</i> (L.)	+											
118.	<i>Trachyphloeus spinimanus</i> GERM.	+											
119.	<i>Trachyphloeus bifoveolatus</i> (BECK)		+	+	1						36, 38		
120.	<i>Trachyphloeus inermis</i> BOH.	+											
121.	<i>Trachyphloeus aristatus</i> (GYLL.)	+	+										
122.	<i>Omius rotundatus</i> (FABR.)		+										
123.	<i>Phyllobius sinuatus</i> (FABR.)	+											
124.	<i>Phyllobius brevis</i> GYLL.	+	+										
125.	<i>Phyllobius viridaeris</i> (LEICH.)		+										
126.	<i>Phyllobius oblongus</i> (L.)	+	+										
127.	<i>Phyllobius pyri</i> (L.)	+	+	+	1					32		41	42
128.	<i>Phyllobius maculicornis</i> GERM.	+											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
129.	<i>Phyllobius argentatus</i> (L.)	+	+	+	1	6, 7, 9, 10	11, 12, 14-16	19, 20			39		
*130.	<i>Phyllobius seladontius</i> BRULLÉ		+										
131.	<i>Phyllobius betulinus</i> (BECHST. et SCHARF.)		+	+				19					
132.	<i>Phyllobius arborator</i> (HERBST)	+	+	+	1	7, 9, 10	13-16	17, 19-22	31		37-39		
*133.	<i>Phyllobius incanus</i> GYLL.		+										
134.	<i>Phyllobius glaucus</i> (SCOP.)		+	+					30, 31				
135.	<i>Phyllobius urticae</i> (DEG.)	+	+	+		7			29, 30	32	36	41	42
136.	<i>Polydrusus impar</i> GOZIS	+	+										
137.	<i>Polydrusus pallidicornis</i> (GYLL.)	+	+	+							40		
*138.	<i>Polydrusus pterygomalis</i> BOH.	+	+	+	1								
139.	<i>Polydrusus cornuscus</i> GERM.		+										
140.	<i>Polydrusus cervinus</i> (L.)		+	+			11			32		41	
141.	<i>Polydrusus pilosus</i> GREDL.	+	+										
142.	<i>Polydrusus inustus</i> GERM.		+	+	1	10					34		
143.	<i>Polydrusus confluens</i> STEPH.	+	+	+						32	34, 36		42
144.	<i>Polydrusus tereticollis</i> (DEG.)	+		+		4, 6	11, 12, 14-16	19					
*145.	<i>Polydrusus fulvicornis</i> (FABR.)		+										
146.	<i>Polydrusus picus</i> (FABR.)	+	+	+	1	4						41	
147.	<i>Polydrusus sericeus</i> (SCHALL.)	+											
148.	<i>Polydrusus mollis</i> (STRÖM.)	+	+	+		4, 10	13, 14	19					
149.	<i>Scytropus mustela</i> (HERBST)	+											
150.	<i>Liophloeus tessulatus</i> (O. F. MÜLL.)	+	+	+							34		
151.	<i>Sciaphobus rubi</i> (GYLL.)		+										
152.	<i>Eusomus ovulum</i> GERM.	+	+	+							34		
153.	<i>Sciaphilus asperatus</i> (BONSD.)	+	+	+	1	4, 7, 10	11, 13-15	19					
154.	<i>Brachysomus echinatus</i> (BONSD.)		+	+	1		15	20					
*155.	<i>Brachysomus strawinskii</i> CMOL.		+										
156.	<i>Foucartia squamulata</i> (HERBST)		+	+		7							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
185.	<i>Chlorophanus graminicola</i> SCHÖNH.	+	+										
186.	<i>Chlorophanus viridis</i> (L.)	+											
187.	<i>Tanymecus palliatus</i> (FABR.)	+	+	+		4					34, 35		
*188.	<i>Larinus brevis</i> (HERBST)	+	+	+							34, 35		
189.	<i>Larinus planus</i> (FABR.)	+	+	+					28				
190.	<i>Lixus paraplecticus</i> (L.)	+											
191.	<i>Lixus triditis</i> OLIV.	+											
192.	<i>Lixus ascanii</i> (L.)			+							38		
193.	<i>Contioleonus hollbergi</i> (FAHR.)	+											
194.	<i>Chromoderus fasciatus</i> (O. F. MÜLL.)		+										
*195.	<i>Pseudocleonus cinereus</i> (SCHRANK)	+	+										
*196.	<i>Cyphocleonus dealbatus</i> (GMEL.)	+		+							38		
197.	<i>Cleontis pigra</i> (SCOP.)		+										
198.	<i>Hylobius piceus</i> (DEC.)		+										
199.	<i>Hylobius abietis</i> (L.)	+	+	+				22, 25	27				
200.	<i>Hylobius transversovittatus</i> (GOEZE)	+											
201.	<i>Hylobius pinastri</i> (GYLL.)	+	+	+				25					
*202.	<i>Leiosoma deflexum</i> (PANZ.)			+		4	11						
*203.	<i>Leiosoma cribrum</i> (GYLL.)		+	+		4, 8	14						
*204.	<i>Adexius scrobipennis</i> GYLL.			+		8							
205.	<i>Alophus triguttatus</i> (FABR.)	+											
206.	<i>Alophus triguttatus</i> var. <i>vau</i> (SCHRANK)	+											
207.	<i>Donus oxalidis</i> (HERBST)			+		7	15						
*208.	<i>Donus viennensis</i> (HERBST)			+			15						
209.	<i>Donus comatus</i> (BOH.)			+			15						
210.	<i>Hypera zoilus</i> (SCOP.)	+	+										
211.	<i>Hypera adpersa</i> (FABR.)	+		+					30, 31				
212.	<i>Hypera runicis</i> (L.)	+	+	+		4			29	32			
*213.	<i>Hypera contaminata</i> (HERBST)	+	+	+				24					
214.	<i>Hypera meles</i> (FABR.)	+		+							38		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
215.	<i>Hypera nigritrostris</i> (FABR.)	+	+	+	1	4, 6, 7	11, 13		26, 30		37, 38		42
216.	<i>Hypera arator</i> (L.)	+	+	+					30, 31		37		42
217.	<i>Hypera pedestris</i> (PAYK.)		+	+									42
218.	<i>Hypera elongata</i> (PAYK.)	+											
219.	<i>Hypera denominanda</i> (CAP.)		+										
220.	<i>Hypera plantaginis</i> (DEG.)	+	+	+							38, 40		
221.	<i>Hypera postica</i> (GYLL.)	+	+	+							37-39		
222.	<i>Hypera viciae</i> (GYLL.)		+	+							34		
223.	<i>Limobius borealis</i> (PAYK.)		+	+							34		
224.	<i>Gronops lunatus</i> (FABR.)	+											
225.	<i>Dryophthorus corticalis</i> (PAYK.)	+											
226.	<i>Cossonus linearis</i> (FABR.)	+											
227.	<i>Cossonus cylindricus</i> SAHLB.	+											
228.	<i>Pselactus spadix</i> (HERBST)	+											
229.	<i>Rhyncolus elongatus</i> (GYLL.)	+											
230.	<i>Rhyncolus chloropus</i> (L.)	+											
*231.	<i>Rhyncolus reflexus</i> BOH.	+	+										
*232.	<i>Brachytemnus porcatus</i> (GERM.)	+	+										
*233.	<i>Stereocorynes truncorum</i> (GERM.)		+										
234.	<i>Phloeophagus cylindrus</i> (BOH.)	+											
235.	<i>Bagous binodulus</i> HERBST	+											
*236.	<i>Bagous aliciae</i> CMOL.			+							34		
*237.	<i>Bagous glabritrostris</i> (HERBST)	+		+		5							
238.	<i>Hydronomus alismatis</i> (MARSH.)	+											
239.	<i>Tanysphyrus lemnae</i> (PAYK.)	+	+	+		7			28				
240.	<i>Dorytomus taeniatus</i> (FABR.)	+	+	+	1								
241.	<i>Dorytomus dejeani</i> FAUST.		+										
242.	<i>Dorytomus affinis</i> (PAYK.)		+	+	1								
243.	<i>Dorytomus salicis</i> WALT.	+											
244.	<i>Dorytomus nordenskjoldi</i> FAUST.		+										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
245.	<i>Dorytomus longimanus</i> (FORST.)	+											
246.	<i>Dorytomus tremulae</i> (FABR.)	+											
247.	<i>Dorytomus tortrix</i> (L.)		+	+	1								
248.	<i>Dorytomus filirostre</i> (GYLL.)		+										
249.	<i>Dorytomus hirtipennis</i> BED.		+	+								41	42
250.	<i>Dorytomus melanophthalmus</i> (PAYK.)		+	+								41	
251.	<i>Dorytomus rufatus</i> (BED.)		+	+									42
252.	<i>Notaris acridulus</i> (L.)	+	+										
253.	<i>Notaris aethiops</i> (FABR.)	+											
254.	<i>Thryogenes nereis</i> (PAYK.)	+											
255.	<i>Thryogenes festucae</i> (HERBST)	+											
256.	<i>Grypus equiseti</i> (FABR.)	+		+					28-31				
257.	<i>Grypus brunneirostris</i> (FABR.)	+											
258.	<i>Pseudostyphlus pilumnus</i> (GYLL.)	+											
259.	<i>Smicronyx jungermanniae</i> (REICH)	+											
*260.	<i>Smicronyx coecus</i> (REICH)			+							37, 38		
261.	<i>Ellescus scanicus</i> (PAYK.)	+	+	+			15						
262.	<i>Ellescus bipunctatus</i> (L.)		+										
263.	<i>Acalyptus carpini</i> (FABR.)	+											
264.	<i>Tychius quinquepunctatus</i> (L.)	+	+	+							35		
265.	<i>Tychius polylineatus</i> (GERM.)	+	+	+							37		
*266.	<i>Tychius schneideri</i> (HERBST)	+	+	+							38, 39		
*267.	<i>Tychius squamulatus</i> GYLL.			+							38, 39		
268.	<i>Tychius juncus</i> (REICH)	+	+	+							34, 36-40		
*269.	<i>Tychius aureolus</i> KIESW.		+	+					26		35, 39		
*270.	<i>Tychius medicaginis</i> Ch. BRIS.		+	+							37-39		42
271.	<i>Tychius brevitarsus</i> DESBR.		+	+							35, 38, 39		
272.	<i>Tychius crassirostris</i> KIRSCH.			+							39		
273.	<i>Tychius stephensi</i> SCHOEN.	+	+	+							35, 37-39		
274.	<i>Tychius pumilus</i> Ch. BRIS.			+							38		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
303.	<i>Pissodes pini</i> (L.)	+	+										
304.	<i>Pissodes validirostris</i> (SAHLB.)	+	+										
305.	<i>Pissodes piniphilus</i> (HERBST)		+										
306.	<i>Magdalis ruficornis</i> (L.)	+	+	+		4							
307.	<i>Magdalis barbicornis</i> (LATR.)		+										
308.	<i>Magdalis cerasi</i> (L.)	+											
309.	<i>Magdalis carbonaria</i> (L.)	+											
310.	<i>Magdalis linearis</i> (GYLL.)	+	+										
311.	<i>Magdalis phlegmatica</i> (HERBST)	+	+										
312.	<i>Magdalis violacea</i> (L.)	+											
313.	<i>Magdalis frontalis</i> GYLL.		+										
314.	<i>Magdalis duplicata</i> GERM.	+	+	+				23					
315.	<i>Trachodes hispidus</i> (L.)			+		4	11						
316.	<i>Sitophilus granarius</i> (L.)	+											
317.	<i>Sitophilus oryzae</i> (L.)	+											
318.	<i>Cryptorhynchus lapathi</i> (L.)	+											
319.	<i>Acalles camelus</i> (FABR.)	+		+		7, 8	11, 13-16				35		
320.	<i>Acalles echinatus</i> GERM.			+		7	13, 15						
321.	<i>Baris artemisiae</i> (HERBST)	+											
322.	<i>Baris lepidii</i> GERM.	+											
323.	<i>Limnobaris t-album</i> (L.)	+	+	+					29				
324.	<i>Limnobaris pilistriata</i> (STEPH.)		+	+				25	26-29, 31				
325.	<i>Litodactylus leucogaster</i> (MARSH.)	+											
326.	<i>Phytobius comari</i> (HERBST)	+		+					30, 31				
327.	<i>Phytobius waltoni</i> BOH.			+				19					
328.	<i>Phytobius canaliculatus</i> FAHRS.			+			14						
329.	<i>Phytobius quadrituberculatus</i> (FABR.)	+	+										
330.	<i>Phytobius velaris</i> (GYLL.)	+											
331.	<i>Rhinoncus albicinctus</i> GYLL.	+											
332.	<i>Rhinoncus perpendicularis</i> (REICH)	+	+	+				19		32	36, 38		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
333.	<i>Rhinoncus gramineus</i> (FABR.)	+		+							37		
334.	<i>Rhinoncus percarpius</i> (L.)	+	+	+			12			32, 33	35		42
335.	<i>Rhinoncus bruchoides</i> (HERBST)		+	+	1	4, 6	11, 12						
336.	<i>Rhinoncus castor</i> (FABR.)	+	+	+		4			30	32			
337.	<i>Marmoropus bessert</i> GYL.			+							36		
338.	<i>Rutidosoma globulus</i> (HERBST)		+	+	1	7, 10	15	18					
*339.	<i>Rutidosoma fallax</i> (OTTO)		+	+			14, 15						
*340.	<i>Scleropterus serratus</i> (GERM.)		+										
341.	<i>Amalus scortillum</i> (HERBST)	+		+			15						
342.	<i>Amalorrhynchus melanarius</i> (STEPH.)	+											
343.	<i>Tapinotus sellatus</i> (FABR.)			+					29-31				
344.	<i>Coelodes rubicundus</i> (HERBST)		+	+							36		42
345.	<i>Thamnocolus viduatus</i> (GYL.)	+	+										
346.	<i>Thamnocolus signatus</i> (GYL.)	+											
347.	<i>Micrelus ericae</i> (GYL.)			+						32		41	
348.	<i>Zacladus affinis</i> (PAYK.)	+	+	+						32			
349.	<i>Auleutes eptlobit</i> (PAYK.)	+											
350.	<i>Ceutorhynchus querceti</i> (GYL.)	+	+										
*351.	<i>Ceutorhynchus constrictus</i> (MARSH.)		+										
*352.	<i>Ceutorhynchus griseus</i> CH. BRIS.		+										
353.	<i>Ceutorhynchus pleurostigma</i> (MARSH.)	+	+	+		4, 7			28		34, 35		
354.	<i>Ceutorhynchus puncticollis</i> BOH.	+											
355.	<i>Ceutorhynchus atomus</i> BOH.	+	+										
*356.	<i>Ceutorhynchus hirtulus</i> GERM.	+		+					29		34		
357.	<i>Ceutorhynchus sulcicollis</i> (PAYK.)	+		+	1								
358.	<i>Ceutorhynchus quadridens</i> (PANZ.)	+	+	+	1	4, 7	11, 15			33			
359.	<i>Ceutorhynchus consputus</i> GERM.			+			14						
360.	<i>Ceutorhynchus suturalis</i> (FABR.)		+										
*361.	<i>Ceutorhynchus denticulatus</i> (SCHRANK)		+	+	1								
362.	<i>Ceutorhynchus pollinarius</i> (FORST.)	+											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
363.	<i>Ceutorhynchus marginatus</i> (PAYK.)	+											
364.	<i>Ceutorhynchus punctiger</i> GYLL.	+	+										
365.	<i>Ceutorhynchus arcuatus</i> (HERBST)			+					28, 29		38		
366.	<i>Ceutorhynchus melanostictus</i> (MARSH.)	+											
*367.	<i>Ceutorhynchus paszlawszikyi</i> KUTHY		+	+							34		
*368.	<i>Ceutorhynchus transsylvanicus</i> SCHULTZE			+							37-39		
369.	<i>Ceutorhynchus napi</i> GYLL.	+	+										
370.	<i>Ceutorhynchus rapae</i> GYLL.		+										
371.	<i>Ceutorhynchus assimilis</i> (PAYK.)	+	+	+	1	4	11	17	31		34, 40		
372.	<i>Ceutorhynchus gallorhenanus</i> SOL.		+	+	1		15				34		
373.	<i>Ceutorhynchus nanus</i> GYLL.	+											
*374.	<i>Ceutorhynchus angustus</i> DIECKM. et SMRE CZ.			+							38		
*375.	<i>Ceutorhynchus turbatus</i> SCHULTZE		+										
376.	<i>Ceutorhynchus syrites</i> GERM.	+		+							38		
377.	<i>Ceutorhynchus contractus</i> (MARSH.)	+	+	+	1		13, 14	18, 22	29, 31	32			
378.	<i>Ceutorhynchus erysimi</i> (FABR.)	+	+	+	1	4, 6	15, 16	18, 19, 23	26, 28, 30	32	36, 37	41	42
379.	<i>Ceutorhynchus ignitus</i> GERM.	+		+							40		
380.	<i>Ceutorhynchus barbareae</i> SUFFR.	+											
381.	<i>Ceutorhynchus pervicax</i> WEISE			+		7	15				35		
382.	<i>Ceutorhynchus chalybaeus</i> GERM.			+							34		
*383.	<i>Ceutorhynchus magnini</i> HOFF.		+	+							34		
384.	<i>Ceutorhynchus rugulosus</i> (HERBST)	+	+										
385.	<i>Ceutorhynchus triangulum</i> BOH.		+										
386.	<i>Ceutorhynchus campestris</i> GYLL.	+	+	+							34		
387.	<i>Ceutorhynchus litura</i> (FABR.)	+	+										
*388.	<i>Ceutorhynchus euphorbiae</i> CH. BRIS.			+		8							
389.	<i>Ceutorhynchus trisignatus</i> GYLL.	+											
*390.	<i>Ceutorhynchus albosignatus</i> GYLL.			+							34		
391.	<i>Ceutorhynchus asperifoliarum</i> (GYLL.)	+	+	+	1								
392.	<i>Ceutorhynchus t-album</i> GYLL.		+										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
393.	<i>Ceutorhynchus cruciger</i> (HERBST)	+											
394.	<i>Ceutorhynchus jaweti</i> CH. BRIS.	+	+										
*395.	<i>Ceutorhynchus ornatus</i> GYLL.	+	+										
396.	<i>Ceutorhynchus geographicus</i> (GOEZE)	+	+										
397.	<i>Neostirocalus floralis</i> (PAYK.)	+	+	+	1	4, 7, 9	14, 15	18, 22-25	27, 28, 30, 31	32	34, 36, 39		42
*398.	<i>Neostirocalus rhenanus</i> (SCHULTZE)		+										
*399.	<i>Neostirocalus pyrrothynchus</i> (MARSH.)	+	+	+		9							
400.	<i>Strocalodes depressicollis</i> (GYLL.)	+	+	+	1						39		
*401.	<i>Calosirus terminatus</i> (HERBST)	+	+										
*402.	<i>Ceutorhynchidius barnevillei</i> (GRENIER)		+	+							39, 40		
403.	<i>Ceutorhynchidius troglodytes</i> (FABR.)	+	+	+						32	37, 38		
404.	<i>Stenocarus umbrinus</i> (GYLL.)	+		+	1								
405.	<i>Cidnorhinus quadrimaculatus</i> (L.)	+	+	+	1	6, 9	13-16	19, 20	28		36		
406.	<i>Coeliastes lamii</i> (FABR.)	+	+										
407.	<i>Orobitis cyaneus</i> (L.)		+	+	1								
408.	<i>Mecinus pyraster</i> (HERBST)		+	+							37, 38, 40		
409.	<i>Gymnetron labilae</i> (HERBST)	+	+	+							37, 40		
410.	<i>Gymnetron pascuorum</i> (GYLL.)	+	+	+						32	34, 37-40		
411.	<i>Gymnetron melanarium</i> (GERM.)	+	+	+	1						34, 37, 38		
412.	<i>Gymnetron villosulum</i> GYLL.	+	+	+					29				
413.	<i>Gymnetron beccabungae</i> (L.)	+											
414.	<i>Gymnetron veronicae</i> (GERM.)	+	+										
415.	<i>Gymnetron asellus</i> (GRAV.)	+											
416.	<i>Gymnetron tetrum</i> (FABR.)			+							39		
417.	<i>Gymnetron antirrhini</i> (PAYK.)	+	+	+							36		
418.	<i>Gymnetron netun</i> (GERM.)		+										
419.	<i>Gymnetron linariae</i> (PANZ.)		+										
420.	<i>Miarus campanulae</i> (L.)	+	+	+							34		
421.	<i>Miarus ajugae</i> (HERBST)		+	+		4					36-38		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
422.	<i>Miarus graminis</i> (GYLL.)	+	+	+									42
423.	<i>Cionus alauda</i> (HERBST)	+											
424.	<i>Cionus tuberculatus</i> (SCOP.)	+	+	+	1		16	19	28, 31				
425.	<i>Cionus scrophulariae</i> (L.)	+	+	+					28				
426.	<i>Cionus hortulanus</i> (GEOFFR.)	+	+	+					28				
427.	<i>Cionus olivieri</i> ROSENSCH.	+											
428.	<i>Cleopus solani</i> (FABR.)	+											
429.	<i>Cleopus pulchellus</i> (HERBST)	+											
430.	<i>Anoplus plantaris</i> (NAEZEN)	+	+	+					31				
431.	<i>Anoplus roboris</i> SUFFR.		+	+	1			18	31				42
432.	<i>Rhynchaenus quercus</i> (L.)	+	+										
433.	<i>Rhynchaenus jota</i> (FABR.)	+											
434.	<i>Rhynchaenus pilosus</i> (FABR.)	+											
435.	<i>Rhynchaenus rusci</i> (HERBST)	+	+										
*436.	<i>Rhynchaenus ermischii</i> DIECKM.		+	+						32	34, 35, 37-39	41	42
437.	<i>Rhynchaenus fagi</i> (L.)	+	+	+	1	6, 7, 10	11-16	17-20, 22, 23, 25	30		35		
438.	<i>Rhynchaenus testaceus</i> (MULL.)		+										
439.	<i>Rhynchaenus decoratus</i> GERM.		+										
440.	<i>Rhynchaenus rufitarsis</i> GERM.	+											
441.	<i>Rhynchaenus salicis</i> (L.)	+	+	+					29	32	36	41	42
442.	<i>Rhynchaenus stigma</i> GERM.	+	+	+		6			29, 31	32		41	42
443.	<i>Rhynchaenus populi</i> (FABR.)	+											
444.	<i>Rhamphus pulicarius</i> (HERBST)	+		+					29			41	42

Chrząszcze zbierano różnymi metodami: w środowiskach otwartych i w runie leśnym za pomocą czerpaka entomologicznego, a w podszyści i w koronach drzew pułapkami Moericke'go oraz za pomocą parasola entomologicznego. W niektórych środowiskach pojedyncze chrząszcze odławiano metodą „na upatrzonego”. W środowiskach otwartych jedną próbę stanowiła seria 8 x 25 uderzeń czerpaka, a w runie leśnym 10 x 25 uderzeń. W przypadku użycia parasola entomologicznego próbę stanowiło otrząsanie 10 gałęzi danego gatunku drzewa. Pułapki Moericke'go rozmieszczono tylko w wybranych zbiorowiskach roślinnych. Ekspozowano je przez cały sezon wegetacyjny na gatunkach drzew charakterystycznych dla wybranych zbiorowisk. Materiał z pułapek wybierano co dwa tygodnie.

Badania przeprowadzono na 42 stanowiskach zlokalizowanych w 20 typach zbiorowisk roślinnych. Charakterystyka geobotaniczna Roztocza oraz badanych stanowisk zawarta jest w pracach FIJAŁKOWSKIEGO i CHOJNACKIEJ-FIJAŁKOWSKIEJ (1982) oraz IZDEBSKIEGO i in. (1992).

Podczas pięcioletnich badań zebrano na Roztoczu 258 gatunków *Curculionidae* wyróżnionych ze zbioru 9614 osobników.

WYKAZ STANOWISK

I. Świetlista dąbrowa – *Potentillo albae-Quercetum*:

1. Kąty koło Zamościa, 2. Kosobudy, 3. Uroczysko Muraczewski koło Tomaszowa Lubelskiego.

II. Kontynentalny grąd – *Tilio-Carpinetum*:

4. Tarnawa, 5. Piekietko koło Szczepieszyna, 6. Hosznia Ordynacka, 7. RPN, rezerwat Jarugi, 8. Wapielnia koło Tomaszowa Lubelskiego, 9. Uroczysko Muraczewski koło Tomaszowa Lubelskiego, 10. Siedliska koło Lubyeczy Królewskiej.

III. Buczyna – *Dentario glandulosae-Fagetum*:

11. Tarnawa, 12. Hosznia Ordynacka, 13. RPN, Bukowa Góra, 14. RPN, rezerwat Nart, 15. RPN, rezerwat Jarugi, 16. RPN, uroczysko Obrocz.

IV. Bory

- a) Bór jodłowy – *Abietetum polonicum*: 17. RPN, Bukowa Góra, 18. RPN, Stokowa Góra, 19. RPN, rezerwat Nart, 20. RPN, Obrocz, 21. Ulów koło Tomaszowa Lubelskiego.
b) Bór sosnowy świeży – *Leucobryo-Pinetum*: 22. RPN, Bukowa Góra, 23. RPN, uroczysko Kruglik, 24. Ulów koło Tomaszowa Lubelskiego.
c) Bór bagienny – *Vaccinio uliginosi-Pinetum*: 25. RPN, uroczysko Kruglik.

V. Torfowiska i łąki turzycowe

- a) *Ledo-Sphagnetum*: 26. RPN, Kruglik, 27. RPN, Majdan Kasztelański.
b) *Caricetum paradoxae*: 28. RPN, Kruglik, 29. Wieprzec.
c) *Caricetum gracilis*: 30. RPN, Kruglik.
d) *Carici-Agrostietum caninae*: 31. RPN, Kruglik.

VI. Łąki kośne świeże

- a) *Arrhenatheretum elatioris*: 32. Wieprzec.
b) *Poa-Festucetum rubrae*: 33. RPN, Obrocz.

VII. Zbiorowiska kserotermiczne

- a) *Inuletum ensifoliae*: 34. Kąty koło Zamościa, 35. Biała Góra koło Tomaszowa Lubelskiego.
b) *Festuco-Thymetum serpyllit*: 36. Wieprzec.

- c) *Thalictrum-Salvietum pratensis*: 37. Józefów - kamieniołom.
- d) *Origano-Brachypodietum*: 38. Józefów - kamieniołom.
- e) *Trifolium-Agrimoniolum*: 39. Józefów - kamieniołom.
- f) *Diantho-Armenietum elongatae*: 40. Józefów - kamieniołom.

VIII. Zbiorowisko zaroślowe - *Salici-Franguletum*:

- 41. Wieprzec.

IX. Psiara - *Nardo-Callunetum vulgaris molinietosum*:

- 42. Wieprzec.

CHARAKTERYSTYKA FAUNY WYBRANYCH ŚRODOWISK

Ze względu na to, iż lasy zajmują na Roztoczu stosunkowo dużą powierzchnię i zachowały względnie naturalny charakter, ponad 50% badanych stanowisk zlokalizowano w różnych zespołach leśnych. Zgrupowanie ryjkowców buczyny karpackiej okazało się wśród zgrupowań zbiorowisk leśnych najbogatsze i to zarówno pod względem liczby stwierdzonych gatunków (70) jak i zebranych osobników (2372). Gatunkami charakterystycznymi dla zgrupowania buczyny są: *Polydrusus tereticollis*, *Tropiphorus elevatus*, *Acalles camelus* i *Rhynchaenus fagi*.

W grądzie stwierdzono nieco mniej, bo 68 gatunków i zebrano mniej osobników (1121). Gatunkami charakterystycznymi okazały się: *Doydirhynchus austriacus*, *Apion pallipes* i *Sciaphilus asperatus* - ostatni z nich odławiany był dość licznie.

W świetlistej dąbrowie stwierdzono jeszcze mniej gatunków (66), lecz złowiono więcej osobników niż w grądzie (1320). Gatunki charakterystyczne to: *Polydrusus pterygomalis* i *Curculio glandium*.

Bory charakteryzowały się najniższą liczbą gatunków i najmniejszą liczebnością. Gatunkami charakterystycznymi dla boru jodłowego są: *Otiorynchus scaber* i *Pissodes piceae*, a dla boru sosnowego świeżego i bagiennego: *Rhinomacer attelaboides*, *Brachyderes incanus*, *Hylobius abietis*, *H. pinastri*, *Anthonomus varians*, *Brachonyx pineti* oraz *Magdalis duplicata*. Część z nich jest monofagami, które przy liczniejszym pojawie mogą powodować duże straty gospodarcze w lasach.

Stosunkowo dużo gatunków (65) o małej liczebności (501 osobników) stwierdzono w zbiorowiskach torfowiskowych i turzycowych. Do gatunków charakterystycznych zaliczono zarówno gatunki żyjące na roślinach, jak i związane z powierzchnią wody. Są to: *Apion rubiginosum*, *Nanophyes circumscriptus*, *N. marmoratus*, *Hypera adspersa*, *H. rumicis*, *Tanyssphyrus lemnae*, *Grypus equiseti*, *Limnobarista album*, *L. pilistriata*, *Phytobius comari*, *Tapinotus sellatus*, *Ceutorhynchus arquatus*, *Gymnetron villosulum*.

Niewiele gatunków (41) i osobników *Curculionoidea* (181) zebrano w zbiorowiskach łąkowych. Z tymi środowiskami są związane przede wszystkim gatunki z rodzaju *Apion* HERBST, *Sitona* GERM. i *Rhinoncus* STEPH. Gatunkami charakterystycznymi dla zgrupowań łąk świeżych kośnych są: *Apoderus erythropterus*, *Apion cruentatum*, *A. jaffense*, *A. cerdo*, *Sitona lineatus*, *S. sulcifrons*, *Rhinoncus perpendicularis*, *R. castor* i *Zacladus affinis*.

Najwięcej gatunków i osobników *Curculionoidea* zebrano w zbiorowiskach kserotermofilnych (murawach i zaroślach) oraz psammofilnych. Wszystkie te zbiorowiska charakteryzują się dużą różnorodnością składu gatunkowego roślinności, co zapewnia bogatą bazę pokarmową dla typowych fitofagów, jakimi są ryjkowce. Ścisłe rozgraniczenie tych zbiorowisk bywa na Roztoczu trudne, więc w zestawieniu tabelarycznym potraktowano łącznie zgrupowania ryjkowców z tymi zbiorowiskami związane. Niemniej starano się wyodrębnić gatunki charakterystyczne dla zgrupowań występujących w poszczególnych zespołach roślinnych. Dla zgrupowania ryjkowców w murawach kserotermicznych gatunkami charakterystycznymi są: *Apion austriacum*, *A. intermedium*, *A. reflexum*, *A. aestimatum*, *A. ergenense*, *Otiorhynchus fullo*, *Polydrusus inustus*, *Eusomus ovulum*, *Sitona languidus*, *S. longulus*, *S. inops*, *Larinus brevis*, *Hypera arator*, *Tychius schneideri*, *Sibirina subelliptica*, *Ceutorhynchus hirtulus*, *C. paszlawszkyi*, *C. magnini*, *Ceutorhynchidius barnevillei*, *Rhynchaenus ermischii*.

Zgrupowania zbiorowisk psammofilnych charakteryzują takie gatunki jak: *Apion marchicum*, *A. elongatulum*, *A. atomarium*, *Gymnetron anthirrhini*. Natomiast dla zgrupowań zbiorowisk zaroślowych za charakterystyczne można uznać: *Apion punctirostre*, *Otiorhynchus tristis*, *Sitona griseus* oraz *S. tibialis*.

W zbiorowisku zaroślowym *Salici-Franguletum* odłowiono najmniej gatunków ryjkowców (29), do charakterystycznych w tym środowisku zaliczono: *Pselaphorhynchites nanus*, *Byctiscus populi*, *Dorytomus hirtipennis*, *D. melanophthalmus*, *Rhamphus pulicarius*.

W zbiorowisku psiary rośliną dominującą był wrzos. Zebrano tutaj 255 osobników *Curculionoidea* należących do 41 gatunków, z których żaden nie może być uznany za charakterystyczny dla tego środowiska.

ANALIZA ZOOGEOGRAFICZNA

Zebrane na Roztoczu ryjkowce zaliczono do 14 elementów zoogeograficznych (tab. II). Około 60% gatunków należy do elementów szeroko rozmieszczonych (holarktyczny, palearktyczny, euroszyberyjski i eurokaukaski). Dość duży udział w faunie Roztocza mają gatunki europejskie, należy do nich ponad 25% *Curculionoidea*. Gatunki różnicujące faunę w największym stopniu reprezentują na ogół elementy o stosunkowo wąskim rozprzestrzenieniu (submedyterraneński, subpontyjski, subpontomedyterraneński, subatlantycki, borealno-górski). Są one nieliczne, ich udział w faunie Roztocza wynosi od 0,38% do 1,93%.

We wcześniejszych badaniach wykazano jeszcze dwa gatunki o bardzo szerokim, euroazjatyckim i kosmopolitycznym rozmieszczeniu. Były to: *Sitophilus granarius* oraz *S. oryzae*, sporadycznie odławiane w uprawach, znane głównie jako szkodniki w spichrzach i magazynach żywności. Podczas ostatnich badań omawianych gatunków nie odnotowano.

ANALIZA EKOLOGICZNA

Wśród zebranych na Roztoczu *Curculionoidea* a największy udział (ponad 50%) miały gatunki polipowe (tab. III). Nie odnotowano w tym względzie istotniejszych

Tabela II. Procentowy udział elementów zoogeograficznych w faunie ryjkowcowatych Roztocza.
N - liczba gatunków

Element	Okres badań		1913-1918		1919-1985		1986-1990	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kosmopoliczny	3	0,67	3	0,74				
Holaraktyczny	47	10,60	46	11,44	32	12,40		
Euroazjatycki	2	0,45	2	0,49				
Palearktyczny	142	31,9	136	33,83	94	36,43		
Eurosyberokaukaski	9	2,02	9	2,23	6	2,32		
Eurosyberyjski	61	13,70	56	13,93	27	10,46		
Eurokaukaski	47	10,56	43	10,69	21	8,13		
Europejski	104	23,37	84	20,89	61	23,64		
Subpontomedyterraneński	8	1,80	6	1,49	5	1,93		
Submedyterraneński	7	1,57	6	1,49	4	1,55		
Subatlantycki	5	1,12	4	0,99	1	0,38		
Subpontyjski	3	0,67	3	0,74	3	1,16		
Borealno-górski	6	1,35	4	0,99	3	1,16		
Inne	1	0,22			1	0,38		

Tabela III. Procentowy udział elementów ekologicznych w faunie ryjkowcowatych Roztocza.
N - liczba gatunków

Gatunki	Okres badań		1913-1918		1919-1985		1986-1990	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Polifagiczne	73	16,40	64	15,90	35	13,56		
Oligofagiczne	282	63,37	261	64,90	171	66,27		
Monofagiczne	84	18,87	74	18,40	49	18,99		
Nieznane	6	1,34	3	0,74	3	1,16		
Eurytopowe	135	30,33	125	30,10	85	32,94		
Politopowe	225	50,56	201	50,00	126	48,83		
Stenotopowe	79	17,75	73	18,20	44	17,05		
Nieznane	6	1,34	3	0,74	3	1,16		
Leśne	118	26,51	105	26,11	70	27,13		
Zaroślowe	52	11,68	49	12,18	26	10,07		
Łakowe	114	25,61	109	27,11	83	32,17		
Łak wilgotnych	31	6,96	25	6,21	19	7,36		
Wodne	12	2,69	11	2,73	3	1,16		
Kserotermofilne	49	11,01	47	11,69	32	12,40		
Synantropijne	46	10,40	39	9,70	11	4,26		
Nieznane	8	1,80	3	0,74	5	1,93		
Inne	15	3,37	14	3,48	9	3,48		

różnic w poszczególnych okresach badań. Udział gatunków stenotopowych (leśnych, kserotermofilnych, higrofilnych) był stosunkowo wysoki i wynosił około 17%.

Analiza przeprowadzona pod kątem udziału w faunie *Curculionoidea* poszczególnych grup troficznych wykazuje zdecydowaną przewagę oligofagów (ponad 63% gatunków). Dwie pozostałe grupy (polifagi i monofagi) są mniej więcej jednakowo liczne. Wymagania pokarmowe kilku gatunków pozostają wciąż nieznanymi. Analiza preferencji środowiskowych ryjkowców Roztocza, uwzględniająca 9 typów środowisk, wykazała, iż najliczniejsze są gatunki leśne i łąkowe (ponad 51%), a najmniej liczne gatunki związane z roślinnością wodną (około 1,2%) (tab. III). Są one mniej liczne niż gatunki określone w tabeli jako „inne” i żyjące głównie w galasach tworzących się pod wpływem błonkówek.

Wśród *Curculionoidea* Roztocza 49 to gatunki kserotermofilne. Niektóre z nich, jak *Apion reflexum*, *Polydrusus inustus*, *Sitona languidus* i *Rhynchaenus ermischii*, odławiane były licznie, inne nielicznie lub nawet pojedynczo.

W ostatnim dwudziestolecu odnotowano w omawianym regionie 71 gatunków rzadkich, znanych w Polsce z nielicznych stanowisk. W tabeli I oznaczono je gwiazdką.

PODSUMOWANIE

Największym bogactwem gatunkowym i najwyższą liczebnością *Curculionoidea* charakteryzowały się na Roztoczu zbiorowiska kserotermiczne – stwierdzono tu 134 gatunki.

Fauna zbiorowisk leśnych, tak charakterystycznych dla Roztocza, wykazuje szereg różnic w stosunku do fauny podobnych środowisk w innych regionach Polski, tak pod względem składu gatunkowego, jak i liczebności poszczególnych gatunków.

Najbogatszą faunę *Curculionoidea* miała buczyna. Stwierdzono w niej 70 gatunków, czyli ponad dwukrotnie więcej niż podano dla tego środowiska w Górach Świętokrzyskich (KUŚKA 1989 – 29 gatunków). W grądzie stwierdzono 68 gatunków, a więc znacznie mniej niż na Wyżynie Lubelskiej, w Beskidzie Sądeckim i na Pogórzu Wielickim (CMOLUCH i in. 1990, KNUTELSKI 1988, KUŚKA 1989 – od 94 do 114 gatunków), a znacznie więcej niż w Białoleńce Dworskiej na Mazowszu (CHOLEWICKA 1982).

W borach Roztocza stwierdzono łącznie 53 gatunki *Curculionoidea*, w tym 23 w borze jodłowym, podobnie jak w Górach Świętokrzyskich (KUŚKA 1989). Z boru bagiennego wykazano 15 gatunków. W podobnym zbiorowisku w Puszczy Białowieskiej wykazano 18 (KARPIŃSKI 1958), a w Górach Świętokrzyskich tylko 4 gatunki (KUŚKA 1989). W borze świeżym na Roztoczu stwierdzono 29 gatunków, podobnie jak w innych regionach Polski (CHOLEWICKA 1982, KARPIŃSKI 1958).

W zgrupowaniu ryjkowców świetlistej dąbrowy stwierdzono 66 gatunków. Podobne zgrupowania w Puszczy Białowieskiej i Górach Świętokrzyskich były uboższe, stwierdzono w nich odpowiednio 15 i 39 gatunków.

Stosunkowo dużo, bo 65 gatunków, stwierdzono w zbiorowiskach torfowiskowych i turzycowych. W innych regionach podobne zgrupowania były znacznie uboższe.

W zbiorowiskach kośnych łąk świeżych odnotowano tylko 41 gatunków. W innych regionach Polski zgrupowania *Curculionidea* w tego typu środowisku charakteryzowały się wyższą niż na Roztoczu liczbą gatunków (CMOLUCH i in. 1988, MINDA-LECHOWSKA i CMOLUCH 1987, WITKOWSKI 1975).

Ogólnie biorąc zgrupowania ryjkowców na Roztoczu charakteryzowały się, w porównaniu z innymi regionami kraju, znacznym bogactwem. W zgrupowaniach wszystkich badanych zbiorowisk roślinnych udało się wyróżnić grupy gatunków charakterystycznych, często o wysokiej liczebności. Były wśród nich gatunki stenotopowe i monofagiczne. Te ostatnie przy masowym pojawie mogą, zwłaszcza w lasach, powodować straty gospodarcze.

PIŚMIENNICTWO

- CHOLEWICKA K. 1982. Ryjkowce (*Curculionidae*, *Coleoptera*). *Fragm. faun.*, Warszawa, **26** (1981): 267–282.
- CMOLUCH Z. 1971. Studien über Rüsselkäfer (*Coleoptera*, *Curculionidae*) xerothermen Pflanzenassoziationen der Lubliner Hochebene. *Acta zool. cracov.*, Kraków, **16**: 29–216.
- CMOLUCH Z. 1984. Ryjkowce (*Coleoptera*, *Curculionidae*) roślinnych zbiorowisk kserotermicznych Białej Góry koło Tomaszowa lubelskiego. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **39**: 187–197.
- CMOLUCH Z., ŁĘTOWSKI J. 1987. Ryjkowce (*Coleoptera*, *Curculionidae*) Roztoczańskiego Parku Narodowego. *Ochr. Przyr.*, Kraków, **48**: 179–197.
- CMOLUCH Z., ŁĘTOWSKI J., MINDA-LECHOWSKA A. 1988. The Composition and Number of Weevil Species (*Curculionidae*, *Coleoptera*) of the Lublin Coal Basin Plant Communities. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **40**: 59–68.
- CMOLUCH Z., ŁĘTOWSKI J., MINDA-LECHOWSKA A. 1990. Ryjkowce (*Coleoptera*, *Curculionidae*) zespołu łąkowego (*Tilio-Carpinetum*) w rezerwacie „Bachus” (Wyżyna Lubelska). *Fragm. faun.*, Warszawa, **33**: 383–392.
- CMOLUCH Z., ŁĘTOWSKI J., SMARDZEWSKA Z. 1978. Zur Kenntnis der Rüsselkäfer (*Coleoptera*, *Curculionidae*) Polens. II. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **33**: 405–409.
- FIJALKOWSKI D., CHOJNACKA-FIJALKOWSKA E. 1983. Stosunki fitosocjologiczne i florystyczne projektowanego rezerwatu torfowiskowego Wieprzec pod Zamościem. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **37** (1982): 255–269.
- IZDEBSKI K., LORENS B., POPIOLEK Z. 1992. Szata roślinna wybranych powierzchni obszaru Roztocza na tle warunków siedliskowych. *Fragm. faun.*, Warszawa, **35**: 237–283.
- KARPIŃSKI J. 1958. Ryjkowce (*Cuculionidae*) w biocenozie Białowieskiego Parku Narodowego. *Rocz. Nauk leśn.*, Warszawa **21**: 29–47.
- KNUTELSKI A. 1988. Charakterystyka zgrupowań ryjkowców (*Coleoptera*, *Cuculionidae*) łąki (*Tilio-Carpinetum*) doliny Wierzbanówki na Pogórzu Wielickim. *Zesz. nauk. UJ, Pr. zool.*, Kraków, **34**: 65–87.
- KUŚKA A. 1989. Ryjkowce (*Coleoptera*: *Attelabidae*, *Apionidae*, *Curculionidae*) Gór Świętokrzyskich. *Fragm. faun.*, Warszawa, **32**: 329–355.
- ŁĘTOWSKI J. 1981. Badania nad ryjkowcami (*Coleoptera*, *Curculionidae*) na uprawach sparcety siewnej (*Onobrychis viciaefolia* Scop.) w południowo-wschodniej części Lubelszczyzny. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **35**: 297–333.
- MINDA-LECHOWSKA A. 1981. Dynamika liczebności ryjkowców (*Curculionidae*, *Coleoptera*) stwierdzonych na uprawach lucerny siewnej (*Medicago sativa* L.) w południowo-wschodniej Polsce. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **35**: 255–295.
- MINDA-LECHOWSKA A., CMOLUCH Z. 1987. Ryjkowce (*Curculionidae*, *Coleoptera*) doliny Bystrzycy. *Ann. UMCS, C, Lublin*, **39**: 199–214.

- SMRECYŃSKI S. 1960. Uwagi o danych faunistycznych Sz. TENENBAUMA odnoszących się do ryjkowców (*Curculionidae*, *Coleoptera*) Polski. *Fragm. faun.*, Warszawa, **8**: 423–430.
- TENENBAUM Sz. 1913. Chrząszcze (*Coleoptera*) zebrane w Ordynacji Zamojskiej w gub. Lubelskiej. *Pam. fizjogr.*, Warszawa, **21**, Dz. III: 1–72.
- TENENBAUM Sz. 1918. Dodatek do spisu chrząszczy w Ordynacji Zamojskiej. *Pam. fizjogr.*, Warszawa, **25**, Dz. III: 1–35
- WANAT M. 1985. Nowe i rzadkie gatunki ryjkowców (*Coleoptera*, *Curculionidae*) z Polski. *Pol. Pismo ent.*, Wrocław, **55**: 65–71.
- WITKOWSKI Z. 1975. Ekologia i sukcesja ryjkowców (*Coeloptera*, *Curculionidae*) łąk kośnych okolic Zabierzowa. *Studia Nat.*, A, Warszawa–Kraków, **12**: 1–81.

Zakład Zoologii UMCS
ul. Akademicka 19,
20-033 Lublin

SUMMARY

[Title: Weevils (*Coleoptera*, *Curculionoidea*: *Rhinomaceridae*, *Attelabidae*, *Apionidae*, *Curculionidae*) of Roztocze]

From 1986 to 1990, 9614 specimens of weevils were collected in selected plant associations of Roztocze, and 258 species were identified in the material collected. To date, and with earlier data taken into consideration, 445 species of weevils have been recorded from Roztocze (Table I). The weevils found in the area studied represent 14 zoogeographic elements. The Holarctic and Palaearctic elements are represented most numerous (Table II). The ecological elements are dominated by polytopic forms and oligophages occurring in forest and meadow associations (Table III).

71 rare species occurring in Poland only at very few sites have been recorded from Roztocze for the last two decades. They include weevils characterized by increased dynamics of dispersion dynamics: *Peritelus familiaris*, *Sitona languidus*, *S. inops*, *Tychius aureolus*, *T. medicaginis*, *Rhynchaenus ermischii*.